

Szöllősi Hírek

A Zsongorkó Baráti Kör lapja 1999. október

Buzás Andor ünnepi beszéde 1999. október 23-án.

A FORRADALOM AZ ÜNNEP ÉS A TÖRTÉNELEM TÜKRÉBEN

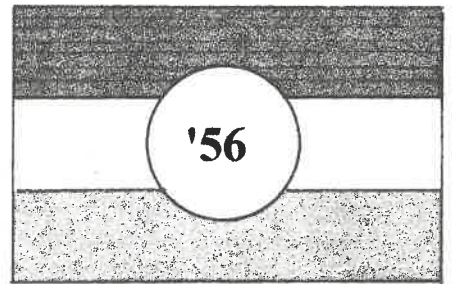
Tisztelt ünneplő közönség, kedves barátaim!

Negyvenhárom évvel ezelőtt ugyanezen a helyen álltam és beszéltem, mint a pesti forradalom első hete után szerencsésen hazavergődött 18 éves egyetemista, hogy mint egy világfelfordulás statisztája és szemtanúja, beszámoljak az akkori egybegyűlteknél: mik történtek, s valójában mi is történhetett Magyarországon? Amikor rá egy évre Pesten letartóztattak, fejemre olvasták az itteni mondataimat meglehetősen pontossággal, pedig akkoriban nem közvetített engem a rádió, hogy olyan jól és érthetően vegyék szavaimat a fővárosi nyomozók is. De hát akkortájt ilyen furcsa telekommunikációs rendszerek működtek.

Mégis az az október-vég, azok a napok, a bizonyosság és várakozás hullámverésében egyszerre mosták tisztára és emelték fel az embert, úgy hogy a maga gyengesége átszellemültséggé és erővé növekedett, erővé, mert része lett egy hatalmas és elementáris, egycélú társadalmi erőnek, s már maga a test, a zsigerek, az ösztönök s valami éber álom azt lüktette bennünk, hogy: Győzelem... Hittük, hogy a nyomdászok már keverik azt a szép piros betűfestéket, amibe beöltözik a kalendáriumok komor fekete októberi dátuma,

hogy piros ünneplőben jár majd ezután október 23-a, mindvégig, amíg a magyar történelem: történelem és magyar marad. Aztán elkövetkezett még egy rövid hét, s visszazuhant a nap a maga feketéjébe, a hallgatás napja lett, az öntépfé emlékezés és gyász, a prolongált halottak napja, a bújdokló ünnep - a bekormozott tűzpiros fiatal hité, hogy ne vegyék észre a szépségét és ne ronthassák meg - a befelébészés, a konok némaság napja.

Csak azt tudtuk: forradalom volt és szabadságharc - és elbukott. Olyan megtorlás következett, ami méretében és őrzőgő bosszúvágyában túltett a Dózsa-parasztlázadás leverésén és az 1849-es Haynau-bosszú tömegméretén és szadizmusán is. Nagyon a tyúkszemére lépett ez a kis nemzet valakinek - és valaminek... De egy valamit még nem tudunk akkor. Nem tudtuk akkor sem, amikor megkérdeztük magunktól: volt-e értelme a forradalomnak, ha elbukott, ha így megbosszulták? De ez a világ legértelmentlenebb kérdése. Mindig csak a forradalom kérdezheti meg, hogy volt-e értelme az embernek? A "forradalom elvesztése" olyan fogalom, ami döntően a történészek szóhasz-

nálában, elemzésében okkaljoggal szerepel, s mi tőlük tanuljuk meg, a "katonai vereség", a hadszíntéri összeomlás pedig a hadtörténészek nomenklatúrájának szükségszerű fogalma - de valójában a történelmet az Isten másként írja! Mert a forradalom az: amit nem lehet legyőzni! Ahogy az október hónapot sem sikerül levenni a természet napi-rendjéről és kitiltani a naptárból, hogy szeptember után következzen a november. A fegyveres ellenállás összeomlása mitsem változtatott a lényegen: a Gyorskocsi utca, a Kőbányai gyűjtő, a kivégzőhelyek téglafalai - mint különleges történelmi rezonátorok - a maguk módján csak fölerősítették a forradalom hangját, tisztább és kényesebb érveléssé változtatták még a tétovább szavakat is, egyértelművé tették, harmóniába hozták és szerte-hangosították egész Európára.

/ folytatás a harmadik oldalon /

Az aradi vértanúk

A magyar történettudomány az elmúlt évtizedben részletező alaposággal megrajzolta az 1848-1849. évi magyar szabadságharc társadalmi hátterét, de mihelyt a forradalom, elsősorban a fegyveres küzdelem eseményeivel kezd foglalkozni, sajnálatosan kiderül, hogy a tényeket még a képzett történészek sem mindig ismerik kellő részletességgel, és a szabadságharc megítélésében még gyakran kísért a századforduló nemzet-romantikus, egyszerűsítő, csak feddhetetlen hősekről és gaz áruokról tudó szemlélete. Pedig több mint egy és egynevegy évszázaddal az események után nyugodtan szembe lehet nézni a tényekkel, és helyénvaló volna józan mérlegelésük alapján, értékeinket meg nem tagadva, de tévedésektől és előítéletektől megszabadulva írni meg a kor szívet dobogtató eseménytörténetét.

Akárhogy vélekedjünk is a világsíri fegyverletétel szükségese vagy nem szükséges voltáról, annyit mindenesetre meg kell állapítanunk, hogy Görgey hálátlan és eleve népszerűtlen feladatot vállalt magára. És akárhogy vélekedjünk is, aligha tagadhatjuk, hogy Görgey az augusztus 11-i aradi nagy haditanácson mondott beszédében a valóságoknak megfelelően értékelte a helyzetet:

"Magunkra maradvá láthatjuk, hogy Újarad előtt csatarendben áll a győzelemért elleneség; hogy Pécskát és Mezőhegyest osztrák, Simándot orosz csapatok szállták meg; a mi pénztáraink pedig üresek, egészen üresek, hiányoznak a legénység ellátásához

szükséges készletek, lőszerünk pedig alig elégséges egy kiadósabb csapatnapra. - Mindezeket előrebozsátva megkérdezem: megmenthetjük-e még fegyveres kézzel a hazát? Azt mondom: nem. Hósi halált halhatunk; a túlnyomó ellenséggel szembeesett küzdelemben itt-ott még kivíthatunk percnyi sikereket; de Európa két nagyhatalmának jól felszerelt hadseregével nem állhatjuk meg hosszasan egymagunk a nagyon is egyenlőten harcot a siker reményében, még ha sikerülne is Erdélybe - amit előbb el kellene foglalnunk - bevonnunk magunkat; és a legszükségesebb eszközök híján aligha tarthatnánk magunkat sokáig..."

A haditanács tagjai tudták, hogy ezek ellen a makacs tények ellen a legőszintébb hazaszeretet és a lehangzatosabb szónoki szólam sem sokat ér - beletörődtek a fegyverletételbe. Két rossz között választhattak, és az oroszok előtti fegyverletételt ítélték a kisebb rossznak. Mindössze két jelenlévő törzstiszt mert azzal a javaslattal előhozakodni, hogy ha a honvédseregnek mindenképp le kell tennie a fegyvert, ne az oroszok, hanem az osztrákok előtt tegye le. Zambelly Lajos, a Sándor huszárok vitéz ezredese volt az egyik, Markovics Adolf, a Miklós huszárezred alezredese a másik.

Zambelly egy Görgeyvel vitázó kiadatlan irásában röviden össze is foglalja, miért gondolkozott így; "Emlékezhettek tábornok úr, hogy egy főtiszt figyelmeztette,

hogy kegyetlenebb lesz a bosszú, ha az oroszok előtt kapitulálunk - az osztrákok előtt kell megtennünk, hiszen ha nem is jog szerint, de legalábbis de facto királyunk ellen harcoltunk."

Haynau világosan meg is írja Schönhals tábornoknak 1849. augusztus 24-én:

"...tegnapelőtt megkezdődött a dolog, felakasztattam egy Auffenberg nevű egyént, aki valamikor hadnagy volt a Mazzuchelli ezredben, aztán ezredes és Kossuth segéd-tiszte. - Kiss, Leiningen, Poeltenberg, Vécsey stb. is követni fogja, mihelyt megérkezik. Az eljárás a lehető legrövidebb lesz, megállapítjuk az illetőről, hogy tisztként szolgált nálunk, és fegyveres szolgálatot teljesített a lázadó hadseregben. Eképp az eljárásokat a legrövidebb időn belül befejezzük... Egy évszázadig nem lesz több forradalom Magyarországon, ha kell, a fejemmel szavatolok érte, mert gyökerestől irtom ki a gázt."

Az 1849. október 6-án kivégzett főtisztek: Kiss Ernő altábornagy, Desseffy Arisztid és Schweidel József tábornok, Lázár Vilmos ezredes, Aulich Lajos, Damjanich János, Knezić Károly, Láhner György, Leiningen-Westerburg Károly, Nagysándor József, Poeltenberg Ernő, Török Ignác és Vécsey Károly tábornokok.

Aképviselő-testület döntései

55 - 56/1999./ VIII.10./ számú határozata alapján építési telkeket értékesített az önkormányzat.

57/1999./VIII.10./ számú határozatával a testület az egyházközség részére 100.000.-Ft támogatást állapított meg.

58/1999./VIII.10./ számú határozatában a testület úgy döntött, hogy nem képviselteti magát a Cserkeszlősi Szüreti Napon.

60/1999./VIII.10./ számú határozatában a testület az aug.20-i tárgyjutalmazásról döntött.

61/1999./VIII.10./ számú határozatával a testület Maurer Pétert választotta meg a területfejlesztési bizottság vezetőjévé.

- Kővágószőlős község Képviselő-testülete elhatározta, hogy a költségvetés terhére kistérségi monográfiát készített.

- A képviselő-testület Tóth Miklái Tibor részére pénzübeni támogatást állapított meg portugáliai versenyútja támogatásához.

- A képviselő-testület az Újtelepi volt iparcikkbolt bérlőjének a Pécsi ÁFÉSZ-t jelölte ki.

- Az óvodai nevelésről szóló beszámolót a testület elfogadta.

71/1999./IX.30./ számú határozata alapján a Képviselő-testület a 18/1999./III.25./ számú határozatát visszavonta.

72/1999./IX.30. számú határozata értelmében a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulásban az önkormányzat képviselétével Sándor Tibor alpolgármestert bizta meg.

Tudja - e Ön?

- ❖ hogy október 1 -től az egészségbiztosítás megváltoztatta a gyógyszerámogatás szabályait.
- ❖ hogy nagyon sok olyan gyógyszer van, amelyet 4 - 5 gyógyszergyár is gyárt azonos hatóanyaggal, erősségben és kiserelésben, de más - más néven.
- ❖ hogy a gyárak az azonos hatóanyagú, hatáserősségű és mennyiségű, más - más nevű termékeiket igen eltérő termelői áron forgalmazzák. Az áreltérés akár több száz Ft is lehet.
- ❖ hogy az egészségbiztosító az előzőkben említett gyógyszerekhez közel egyforma összegű támogatást nyújt, így amelyik gyár drágábban adja a patikaszerét, az a betegnek is többbe kerül.
- ❖ hogy például a közismert Cordaflex retard tableta (60 db) gyári ára 333 Ft, a beteg fizet 46 forintot. A Corinfar retard (60 db) gyári ára 604 Ft, a beteg fizet 316 forintot, míg a Nifedipin Pharmavit retard tableta (60 db) gyári ára 336 Ft, beteg fizet 111 forintot. Mindhárom gyógyszer 20 milligramm Nifedipin hatóanyagot tartalmaz, hatásuk azonos.
- ❖ hogy a házi orvosok igyekeznek az olcsóbb gyógyszerátváltatot felírni a betegeknek, de ha a páciens ragaszkodik a drágább szerhez, annak sincs akadálya.
- ❖ hogy a gyógyszereszek is helyettesíthetők a felírt gyógyszert az előírások szerint, kivéve, ha az orvos azt nem tiltotta meg és a beteg a helyettesítést elfogadja.
- ❖ hogy maradék, használaton kívüli gyógyszerét amennyiben leadja a házi orvosi rendelőben, azt ingyen olyanoknak juttatják, akik használni tudják. Ne dobja ki!

Dr. Pallós Zoltán házi orvos

/folytatás az első oldalról /

A FORRADALOM

AZ ÜNNEP ÉS A

TÖRTÉNELEM

TÜKRÉBEN

Az ember és egy kis nemzet meghátrálhat a tankok, szuronyok, géppisztolyok, akasztófák és börtönfenyegetések elől, de az ember és a nemzet igazsága visszavonultában sem dezorganizálódik, hanem éppen hibátlan egységgé szerveződik. Ez az igazság tervszerűen és szigorúan összekovácsolt rendben vonul vissza a forradalom igazi erődtményébe: az agyba és lélekbe, hogy ott tovább tisztuljon és erősödjön, elfoglalja harcálláspontjait a zsigerekben, a reflexekben, a nagyon éber igazságdédélgető álmokban, az átszellemült öntudatban - egy szóval: abban a belső zónában, aminek küszöbén mindenféle ön-

LÁTOGATÁS AZ ÖREG- GEK OTTHONÁBAN

Október 20-án a pécsi Öregek Napközi Otthonába voltunk hivatalosak, szüretibálra. Délután négy órakor kezdődött az ünnepség. Nyolcan mentünk el a nyugdíjas klubból. Nagy szeretettel fogadtak bennünket. Már többször is voltunk náluk, ők meg itt Kővágószőlősen minálunk. Így jó barátként üdvözöltek mindannyiunkat. Megterített asztallal vártak. Bőséges megvendégelésben volt részünk, utána pedig a hangulatos zene dallamára, víg mulatozás következett. Öröm volt nézni, és részese lenni a sok idős ember vigadozásának. Sajnálattal vettük észre, hogy az idő milyen gyorsan elmúlt. Szívszorító érzéssel búcsúztunk. Kérték, hogy sűrűbben látogassunk el hozzájuk, mert mindig szívesen várnak bennünket.

Megígértük, hogy ha legközelebb eljövünk, hosszabban maradunk.

Turán Józsefné

kény illetékessége megszűnik. Ott bent, itt bent, a lélek-bunker előtt, a szemünk előtt válik, mint ahogy vált is, rozsdáette vassá a szurony, ócskavassá a tank, tetves ronggyá a gyilkos-mundér és penészes papírcafattá az embertelen ideológia. És az ember, a nemzet kihordja a maga forradalmát - és erősen, egészségesen szüli a világra.

A forradalom olyan, mint a villám: pusztíthat is, de nem ez a lényege. Egy történelmi pillanatban hallatlan erős fényével megvilágítja a lényegi összefüggéseket, értelmet képes adni a látszólag meddő igazságkeresésnek is, egyszerre minden ember igazságának, függetlenül attól, hogy személyi sorsában elbukott-e, megkínózták-e, vagy egészségesen megőrzi - továbbviszi ennek a fénynek egy kis sugarát, egy ragyogásrészecskéjét.

Az már csak idő kérdése - és ez történelmileg nagyon rövid idő volt, csak mi néhányan vénültünk ezalatt - amíg a fekete nap piros ünnepbe fordult, amíg az ágyúcsöve, amivel ránkélezett, hirtelen visszatekeredett és önmagát lőtte szét. A pesti forradalom haladó baloldali értelmiségiek, nemkülönbön baloldali munkások és az egyetemi ifjúság spontán megmozdulásának indult s lett belőle nagyon hamar a teljes nép-nemzet forradalma. Mégpedig attól a pillanattól kezdve, amikor rájuk lőttek, amikor ránk lőttek. Mert az a torkolattűz is villámfény volt: megvilágosult, hogy a szovjet Kelet-Európára kiterjesztett rendszere nem humanizálható, a hazugságra és erőszakra épült ideológia minden szólama hazugság, a magyar forradalomban - mint egy éles fényű tükörben - az erőszak pőrén megmutatta önmagát. De nemcsak nekünk, hanem egész Európának is. A szovjetek magyarországi bosszúhadjárata a Szovjetunió haladókijáratának kezdete lett. A hatalmas vörös világ-erődtmény falán a kis magyar ostromgép ütötte azt a nagy lyukat, amit már sosem lehetett betömködni. Mert: látva-

tapasztalva, amint kibújik a lóláb a félrevezető ideológiából, a magyar forradalom nyílt vérbefojtása szinte egy csapásra hatástalanította a szovjetek szervezett Nyugat-Európai propaganda-mechanizmusait is: A nyugat legkiválóbb gondolkodói, írói, művészei és politikusa sorra léptek ki a kommunista pártokból, Olaszországban, Franciaországban, spanyol és portugál földön és másutt, nyíltan szembe fordultak a bágyadó szovjet sugallatokkal, a volt kommunista pártok pedig antikommunista haladó baloldali pártokká tisztultak, alakultak át szerte Európában... És végül is ez lett a szovjet diktatúra, az ezen alapuló államalakulat és ideológia kegyelemdöfése. Mert a forradalom az: amit nem lehet legyőzni! Minden neki szánt csapás hatványozott erővel üt vissza arra, aki adja. A forradalom emléke azért pirosbetűs nap, mert a forradalom: fény. A fény: egy és oszthatatlan. Nem kisajátítható - és nem materializálható. Nincs olyan kárpitós, aki valaki vagy valakik alá bársonyszéket, vagy parlamenti padsorokat eszközálhatna 56 forradalmának fényéből és igazságából. 1956-ot nem lehet kirakós játékká züllesztetni, hogy bárki is magának vagy pártjának hatalma-befolyása érdekében, annak igazolására régi szónoklat - vagy újságcikk - töredékekből érveket, jogosultságot állítson össze. A forradalom nem az öntetszelgés asztali tükre a politikai ripacsok színházi öltözőjében, nem valakik igazságának szembeugrasztása mások igazságával, nem a baloldal vagy a jobboldal kizárólagos hozománya. A forradalom: minden életrevaló igazság szintézise, így mindenkié, a nemzeté marad.

Ha a fény világra születik; fölöttünk van már, és örök. A fényre - tisztelt hallgatóság - hála Istennek, nem lehet ráülni.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

Jeles napok, ünnepi szokások.

Szüret

A szüret a parasztgazdaságban kölcsönös segítséggel végzett társas-munka, a városi szőlő-monokultúras gazdaságban általában bérmunka, a 19. század közepe előtt a földesúri szőlőkben főként robotmunka.

A kisebb szőlőkben a család ma is meghívott segítőkkel szüretel. A házigazda, a tulajdonos vendégül látja a szüretelőket étellel-itallal, a szőlőből, mustból kóstolót vihetnek haza. Bortermő vidékeken nagyobb szabású mulatságokat, szüreti felvonulásokat rendeztek. A 16-17. században a szüret idejére a törvénykezést is beszüntették. A 19-20. század fordulóján a szüreti felvonulásokat, akárcsak az aratásiakat, miniszteri rendelettel egységesítették és szabályozták, mintául véve a 18-19. századi uradalmi szőlőmunkások szokásait.

A szüreti szokások a szőlőszedés utolsó napjához, a végzéshez kapcsolódtak: az uraság megkötözése; szüreti koszorú elkészítése; a koszorúvivők leöntése vízzel; az uraság köszöntése verses rigmusokkal; a legjobb szedők megajándékozása pl. kendőkkel; végzéstánc, multság. Közvetlen a szüret után gyakori volt a fiatalság szüreti bállal végződő felvonulása. A menet vezetőinek elnevezései a céhes világ és a lakodalom tisztviselőire utalnak, például táncmesterek (Gyöngyös), vőfélyek, sáfárok (Tokaj-hegyalja). A maskurások egyrészt a szőlőművelés mozzanatait (kötözőasszony, tolvaj, csősz), másrészt zsánerfigurákat (török, drótos tót, vándorárus, cigány, medvetáncoltató) elevenítették meg.

A szüret időpontja a 18-19.

században valamilyen jeles naphoz kötődött Szent Mihálytól (szeptember 29.) Simon-Júdás (október 28.) napjáig. Az Alföld több vidékén Szent Mihály-napkor kezdték a szüretet. A Dunántúl nagy részén és Erdélyben Terézia (október 15.), a Balaton és Kőszeg vidékén Orsolya (október 21.), Tokaj-Hegyalján Simon-Júdás (október 28.) napján.

A Tokaj-Hegyalján megrendezett szüreti felvonulás élén két leány halad, köztük egy legény, aki az ún. kapascimert viszi. Mögöttük megy a két sáfár, utánuk pedig két legény a baksus figuráját viszi. A baksus hordón keresztbe tett lábbal ülő figura, lopótkkel és pohárral. Őket követik a szőlőkoszorút vivő lányok. Leányok, legények, gyermekek kereplővel zajonganak. A felvonulás résztvevői között maszkos alakok is vannak, pl. nőnek öltözött férfi, aki a nézők karjára rafiát köt, s akinek megváltásképpen fizetni kell. A felvonuláshoz tartozott a bodnártánc, más néven kádártánc: hordóabroncsokkal bemutatott mesterségtánc, amit kádárlegények adtak elő. A bodnártáncot Erdőbényén és Mádton (Zemplén vm.) nemzetiszín szalagokba csavart abronccsal táncolták a férfiak. Ujváry Zoltán megállapította, hogy a tokaj-hegyaljai bodnártánc baksus figurája és a keréken forgó bábuk német eredetűek, amelyek azonban néhány emberöltő alatt a tokaj-hegyaljai szüreti felvonulás kedvelt hagyományává lettek (UJVÁRY 1975: 70-92).

A baksus figurája megfigyelhető Mádton, Olaszliszkan (Zemplén vm.) is. A sáfárok a szüreti felvonuló menetet megállítva így köszöntötték a baksust:

Szervusz Bacchus pajtás, légy te ma mivelünk,
Miként jó borgazdát, aképpen tisztelünk.

A te hő kulcsárod "hinkai mézes"
Mondja, hogy picédben van jó bor és édes.

Töltesd kulcsároddal teli poharunkat,
És hő szolgálidnak ajánljuk magunkat.
Szervusz Bacchus pajtás!

Ujváry Z. 1983. III:206.

A menetben előfordulhat még keréken forgó bábú, táncos kerék. A keréken forgó pár figurája helyenként megtalálható a farsangi, sőt az aratási felvonulásokban is.

Topolyán (Bács-Bodrog vm.), amikor a szőlők nagyobb részében befejeződött a munka, szüreti bálakat tartottak. Külön az iparosok, a gazdalegények, és a szegényebbek. Szüreti felvonulást is rendeztek. Erre az alkalomra tisztviselőket választottak: bírót, bírónét, csőszleányokat, csőszlegényeket. A bíró kíséretéhez tartozott két cigány. Az utóbbi kettő feladata a mókázás volt. A bíró és bíróné kocsiját a két pandúr kísérte lovon, mögöttük lányok ültek a kocsiban, virágkoszorúval díszített kosarakkal. A legények a lányok mellett lovagoltak. A menetet a zenészek kocsija zárta be. Nagy szőlőkoszorút készítettek, amit a bálteremben magasra függesztettek. Este 11 órakor a bíró és a bíróné kihirdette: "Szabad a lopás!" A zenekar friss csárdást húzott. A csőszlegények és -lányok feladata volt, hogy elfogják a tolvajt. Csőszbált Topolyán 1948-ban tartottak utoljára (BORÚS 1981: 96-97).

Részvétnyilvánítás

A Baráti Kör tagsága részvétét nyilvánítja a Dr. Pallós, a Varga és Kovács családnak az őket ért gyászukban.

Mély együttérzéssel:

Zsongorkó Baráti Kör

Köszönet

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett halottunk Varga Ferencné temetésén részt vettek virágaikkal, koszorúikkal és együttérzésükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család.

BUZÁS ANDOR:

A HÉTKÖZNAPOK NAPLÓJÁBÓL

Ők és a lovak

Az őszi reggel ködbe ágyazza a lovas kocsit, ami még lovatlanul, de rudazottan ott áll az udvar közepén.

A magában hagyott kocsi szokása, hogy fölbillenti a rúdját, úgy mutat a kelő vörös Napba, mint valami napkezdetre figyelmeztető ujj. A kétcollos fenékdzsekák meghomorultak a régi őzők ködeinek lassú, évszakos prései alatt, repedezettek, eső-öblítette szürkék. Az öregember és asszonya még az istálló loállásában egyetlen mozdulattal feldobja az állatok hátára a nehéz szíj-szövedék-tömböt - ami a lószerszám lényege, a többi csak függelék -, a lófejekre simulnak a kantárok, a fekete orr alá a készsleges szájba becsusszan a zablavas, karikaiba odakapcsolják a gyeplővégeket, aztán a kantárszíz és a ló meleg, lüktető arca közé dugva tenyerüket, kivezetik a két jószágot. A rúdvégtől kissé messzebb állítják meg, hegyesszögben a rúdhoz, hogy az megközölje a lovakat, mikor oldalazva

faroltatják majd mindkettőt, egészen, amíg az istráng-hurkok elérik a hámfák vájatait. Előbb a belső hurkokat teszik föl - hogy be ne zárja, ugye, magát az ember - bekapcsolják a széles hasló rögzítő csatjait, helyére csusszantják a vállszíjat. Még egy-egy apró igazítás az istrángköteléknek a ló oldalát védő bőrtáskáin, hogy kíméletes - szépen illeszkedjenek az érzékeny hasoldalhoz, ugyanúgy, mint majd menetelkor: a mozgó bőr alatti merev gerinc-csigolyákon a védő, finom ritmusban előre-hátrasikló meleg hátvánkos is.

A két ember letelepszik az ülésdeszka kétrétegű pokrócára, közben a gyeplő, szájban az isten-segits és a csettintés különös szó-elegeye, s egy kis ostorpatintás a levegőbe, talán hogy az is osszlasson valamit a ködön. Indul a két öreg a mezőre.

Nem a saját földre már: a maradék a bérlő kezén, a többi meg rég elinalt, ott bujkál most valahol a ködök alatt. Végignézik hát a többi ember földjének őszi állapotát. Ráérnek. Ők is, a lovak is. A lóbefogás lappangó ábécéje, ami naponta újból és újból meghirdettedik a

nebuló világnak, ez az ős-tudás is: a világból gyönyörűsége-épen megmaradt: az a két test és lélek együttszorongása az ülésdeszkán, a csöndes harmónia, a felnemesült bizonytalanság, hogy egyik sem tudja már, melyik kar az övé, melyik a másik karja, melyik mozdulat, gondolat, szándék melyiküktől is eredt. Létük már a lópáros tükre, hátravetülve a kocsira.

Egyszer talán a lovak magukban érnek haza, s a két öreg a mezők Philemonja és Baucisza lesz. Ott maradnak a földeken a maguk szent jutalom-szorosságában. Az asszony visszakarcsúsodott szőke búzaszállá változik, az öregember talán napraforgóvá, a minden ködök mögött génjeiben az örök Nap irányát, s felé for arcát, még ha már fölösleges is. Még az igazi Nap - az égi Nap testvére - az emberben van. Őbenne kel - és vele nyugszik.

Elhangzott a Kossuth adón 1999. október 17-én.

Miről volt szó a Zsongorkő Baráti kör szeptemberi taggyűlésén?

A közelmúltban megválasztott egyesületi elnök Holota Jenő köszöntötte a tagságot. Rövid bevezető után, mint mondta, egy kellemetlen kötelességének tesz eleget azzal, hogy beszámol a tagságnak a Nyugat - mecseki Társadalmi Információs Társulás közgyűléséről, melyen alapszabály módosítás is történt. Az alapszabály tervezetben a Társulás elnöke javasolta, hogy a ZSBK-t vegyék fel hetedik tagként a társulásba. Ezt a társulás egyes tagjai is támogatták. A véleménynyilvánítások sorában Bátor József Kővágószőlős polgármestere kifejezetten ellenezte, hogy a ZSBK is tag legyen. Hosszas vita után többségi szavazással nem került a ZSBK a társulás tagjai közé.

Több hozzászóló értetlenül és megdöbbenve nehezményezte a polgármester ellenséges magatartását. Voltak, akik ellenlépéseket sürgettek. Holota Jenő és Sándor Tibor mérsékletre intették az indulatosabb tagokat.

Ezután Sándor Tibor a távollévő Varga Géza helyett köszönetet mondott azoknak a tagjainknak, akik az önkormányzat által rendezett szüreti programok lebonyolításában segítettek.

Dani Béláné, a Nyugdíjas Klub vezetője sikeres dunaszekcsői látogatásukról adott tájékoztatást. Elmondta még, hogy a Pécsi Napok keretében énekkaruk a pécsi Ifjúsági Házban lépett fel.

Kovács Sándorné kulturális munkacsoport vezető beszámolt az évi szokásos ZSBK piknikről, mely jól sikerült. Ezúttal a Holota házaspár volt a házigazda.

Dr. Pallós Zoltán bejelentette, hogy az idén november 6-án rendezik a hagyományos diák fiú labdarúgótornát, több általános iskola csapatának részvételével.

A taggyűlés vége felé a tagok az önkormányzattal kapcsolatos kérdéseket tettek fel a jelenlévő képviselőknek. Sándor Tibor, mint alpolgármester elmondta, szóba jött egy TV átjátszó felépítése a Vörös dombon, melynek segítségével Cserkút és Kővágószőlős lakói jobb minőségben foghatnak a földi sugárzású magyar adókat. Erről még semmiféle döntés nem született, az adott időpontban felmérés folyt.

A továbbiakban kötetlen beszélgetéssel, fényképek megtekintésével telt az idő.

Halottaink

Mostanában, október végén – november elején levetik lomb-ruhájukat a fák, elszáradnak az egynyári növények és szirmait hullajtják a virágok, csak a krizantém tart ki még egy darabig. Ilyenkor meghal a természet. Talán ezért is alakult úgy, hogy ilyenkor emlékezünk halottainkra, hisz furcsa lenne ezt mondjuk tavaszi zöldüléskor, a növényvilág téli álmot utáni kivirulásakor tenni.

Mindannyiunknak vannak halottai. Némelyek hosszú évek, évtizedek óta eltávoztak, arcvonásukat, hangjukat, mozdulataikat lassan elhomályosítja a múlt idő. Másokat nem régen kísértünk az utolsó útra, ők még elevenen élnek bennünk, még sajog a fájdalom, amit érzünk. De gondolunk-e halottainkra eleget? A mindennapok rohanásában, az élet malomkövei között őrlődve bizony nem nagyon. Legalább ilyenkor, a halottak napján emlékezünk rájuk.

Kedves olvasó! Most, november elején vegyen kezébe egy gyertyát, mécses, pár szál virágot. Menjen el a temetőbe. Higgye el, szeretteink nyughelye felett állva békét, megnyugvást érez az ember. Ilyenkor az esti temetőben a sok-sok apró láng minden meghalt emberér lobog.

És egy kicsit talán értünk, élőkért is.

SZ.H.

Böngésző napilapokból

Parlamenti vitára vár a hulladékgazdálkodási törvény

Magyarországon is egyre nagyobb gondot okoz a szemét, a hulladékok elhelyezése. A környezetvédelmi indokok mellett az EU csatlakozás is szükségessé teszi, hogy az európai normákhoz igazítsuk jogszabályainkat e téren. Tekintélyes mennyiségű jogszabály módosítását javasolja a hulladékgazdálkodás rendjét szabályozó törvénytervezet szövege. Pepó Pál környezetvédelmi miniszter kijelentette: „Az előző kormány két és fél éven keresztül dolgozott ezen az ügyön Nagy összegeket fordítottak arra, hogy elkészítsék a normaszöveget. Kicsúsztak az időből, a kormányváltás miatt nem tudták befejezni a munkát.” Ezt folytatva a mostani tárca szakértők közreműködésével munkacsoportot hozott létre,

mely csak ezzel a témával foglalkozott. A törvénytervezet „kétfélecsős.” Először meghatározza a hulladékgazdálkodás alapelveit és elsőrangú szempontjait, ezt követően pedig részletesen rendelkezik a termelő, a forgalmazó a felhasználó kötelezettségeiről és feladatairól, illetve a veszélyes és a kommunális hulladék kezelésének rendszeréről. Még a viszonylag kevésbé fontosnak mondható, ám a mindennapi életben sok bosszúságot okozó betétdíjas üvegek visszaváltási kötelezettségével is foglalkozik. Az elkészült és az országgyűlés elé terjesztett törvényjavaslat olyan szintre emelné a környezetvédelmi bírságok mértékét, hogy a vállalatoknak a jelenlegi helyzettel ellentétben már ne érje meg a büntetést

választani a környezetbarát eljárások, megoldások helyett. A tervezet értelmében a kormánynak kell elkészíteni az országos hulladékgazdálkodási tervet, amely a térségi, a megyei és a települési hulladékgazdálkodás alapját jelenti. Ezek a tervek nyilvánosak lesznek, így a hazai vállalatok ennek figyelembevételével tudják kialakítani üzletpolitikai gazdasági lépéseiket.

A társadalom környezeti kultúrájának növelése érdekében a jogszabálytervezet felveti, hogy hazánk összes iskolájában tanrendbe kell illeszteni egy olyan tantárgyat, amely a hulladékgazdálkodási és környezetvédelmi ismeretekről szól.

(Napi Magyarország)

Zsongorkó Kupa hatodikszor

Ki viheti haza idén a vándorkupát?

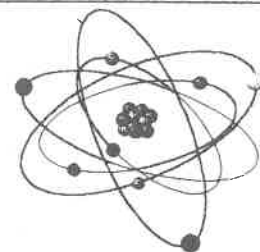
Első alkalommal 1994-ben rendezett általános iskolás fiúcsapatoknak labdarúgóturnát a Zsongorkó Baráti Kör. Az 5-6 csapat részvételével zajló küzdelmek az évek során népszerűek lettek, ma már sportbarátaink számítanak a rendezvényre. Nem akarunk csalódást okozni, többek között ezért is rendezzük meg most már hatodik alkalommal a bajnokságot. Mellesleg úgy gondoljuk, a sport népszerűségének és községünk hírnevének is használunk ezzel. Érdekes módon eddig senkinek sem sikerült kétszer elhódítania a trófeát. 1994-ben első alkalommal a pécsi rácvárosi iskola csapata bizonyult a legjobbnak, majd a következő évben ismét pécsiek, az istenkúti fiúk győzedelmeskedtek. 1996 – ban Pellérd együttese végzett az élen, aztán hazai siker következett: 1997 – ben Kővágószőlős itthon tartotta a Zsongorkó Kupát! Ez tavaly nem sikerült, mert a bicserdi fiúk sajnos jobban fociztak mint a mieink, és megelőztek bennünket. Sebaj, most itt a lehetőség. Minden sportbarátot, kővágószőlősi szurkolót várunk 1999. november 6-án 9 órától a tornaterembe! Bízassuk együtt a szőlősi csapatot!

Dr. Pallós Zoltánné

Dr. ORMAI PÉTER

AMIT A RADIOAKTIV HULLADÉKOK ELHELYEZÉSÉRŐL TUDNI ÉRDEMES

2. rész

Milyen lehetőségeink vannak a végleges elhelyezésre?

A radioaktív hulladékok égetéssel, vegyi folyamatokkal nem semmisíthetők meg, legfeljebb térfogatuk csökkenthető, ami viszont a radioaktív anyag koncentrációjával jár. A hulladék radioaktivitása azonban idővel csökken: amint egy radioaktív atom elbomlik, eggyel kevesebb marad. Ilyen módon, eltérően sok más kémiai hulladéktól - amilyen, pl. a higany, ólom vagy azbeszt - amelyek örökre megtartják mérgező tulajdonságaikat, a radioaktív hulladék veszélypotenciája idővel csökken.

Biztonsági célok

A radioaktív hulladék elhelyezés alapvető célja a most élő és az eljövendő generációk egészségének megvédése, mindaddig, amíg a radioaktivitás az egészségügyi hatóságok által elfogadhatónak tekintett szintre le nem bomlik. Ez megköveteli, hogy a lakosság egyedeit ne tegyük ki elfogadhatatlan mértékű sugárterhelésnek - másként fogalmazva - kockázatnak. A nemzetközileg elfogadott norma szerint a radioaktív hulladékok elhelyezéséből származó egészségkárosítás éves kockázata kisebb kell hogy legyen, mint egy az egy millióhoz. Ez évente egy cigaretta elszívásának megfelelő kockázat, ami kisebb, mint a természetes háttérsugárzás hatásának minden ember kivétel nélkül ki van téve ingadozásából eredő hatás kockázata. A hulladéktároló tervezésénél elvárás, hogy a tényleges kockázat az említett szint alatt legyen, amennyire az ésszerű módon elérhető.

A radioaktív hulladékkezelés igen szigorú biztonsági követelményeit

három módon lehet kielégíteni: szétterítéssel, mélytengeri elhelyezéssel, ill. stabil geológiai formációban történő elhelyezéssel. A fentiek mindegyikét alkalmazták vagy alkalmazzák a világban. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az egyes hulladéktípusoknak legjobban megfelelő lehetőség kiválasztásával eleget lehet tenni a követelményeknek.

Szétterítés

A korábban említettek szerint vannak folyékony vagy gáznemű hulladékok, melyek csak kis mennyiségben tartalmaznak radioaktív anyagot, azaz olyan alacsony a radioaktivitásuk, hogy közvetlenül kibocsáthatók környezetbe oly módon, hogy a gyors felhígulás biztosítva legyen. Minden ilyen szétterítéshez a környezetvédelmi hatóság előzetes engedélye szükséges. Az eljárásokat úgy tervezik meg, hogy a sugárterhelés a megengedett határ alatt, a racionálisan elérhető legalacsonyabb szinten legyen.

Mélytengeri elhelyezés

Néhány ország a múltban szilárd halmazállapotú kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékokat az Atlanti óceánba - nemzetközileg engedélyezett területen - süllyesztett. Ezeket a hulladékot betonba ágyazták és acélhordókba zárták, ezzel biztosítva, hogy a tengerfeneket épségben éri el. A módszer biztonsága azon alapul, hogy a tengerben való fokozatos kijutás és szétterülés során igen nagy hígulás lép fel. A radioaktivitás igen kicsiny az óceánok természetes aktivitásához viszonyítva. Ennek ellenére a módszer alkalmazását jelenleg felfüggesztették. Magyarországon ezzel a lehetőséggel természetesen amúgy sem számolhat.

Geológiai elhelyezés

Ma már széleskörű szakmai egyetértés van abban a kérdésben, hogy a radioaktív hulladékok végleges elszigetelésének legalkalmasabb módszere stabil geológiai formációban való elhelyezés. Ily módon a hulladékokat hatékonyan el lehet különíteni - vagy más szóval izolálni - a környezettől, jól kialakított tárolókban, zárt tartályokban, konténerekben, biztosítva a többszörös árnyékolást, és a radioizotópok kijutásának megakadályozását, amíg az aktivitás elhanyagolható szintre csökken.

A nemzetközi ajánlásokat követve a magyar célkitűzés is az, hogy a jövő generációkra csak minimális mértékben hagyjunk terheket, azaz őrzésre, karbantartásra és időközönkénti felújításra szoruló átmeneti tárolókat. Ebből következik, hogy minél előbb meg kell oldani a végleges elhelyezést.

/Folytatjuk /

Köszönet a segítségért

Ezúton szeretném köszönetemet kifejezni a Zsongorkő Baráti Kör azon tagjainak, akik segítséget nyújtottak fiam lakodalmának lebonyolításában, különösen: Dani Bélának és Dani Bélánénak, Holota Jenőnek, Varga Gézőnek és családjának, Arató Istvánnak valamint Lőrinc Józsefnének és Lőrinc Nikolettának.

Szabó Ildikó

Bemutatkozik a Kővágószőlősi Néptáncgyűttes

Elmúlt az idei szüret és túl vagyunk a szüreti mulatságon is. Ez számunkra azért volt nagy esemény, mert egész évben erre készültünk. Egy éve augusztusban verbuválódott össze a táncsoport az akkori szüreti bálra készülődve. Tavaly kevés időnk volt a felkészülésre, de az akkori táncoktatónk Bocz Jenő sikeresen felkészített minket az első fellépésünkre, igaz még nem népi tánccal készültünk, hanem egy lendületes, vidám hangulatú polkával. Ezek után megalakult a táncsoport és új oktatót kaptunk Takács Péter személyében, aki a Mecsek Táncgyűttes táncosa. Minden héten két órát tanultunk, eleinte a néptánc egyes elemeit és lépéseit, majd készültünk a decemberi idők karácsonyára. Itt léptünk színpadra először népi tánccal. A közönségnek nagyon tetszett, és mi nagyon örültünk ennek. Januártól folytatódtak a próbák, és szóba került az idei szüreti multság. Ismét felkészülési időszak következett, bár még sok idő volt a szüretig. Sokszor nehezen ment a koreográfia tanulása, mert kevesen vagyunk még, és néha mindenkinek akadhat elfoglaltsága, de túljutva a nehézségeken elértük a célt. Összeállt a tánc, amit reméljük a kedves olvasó is látott. Egy év kemény munkája van ebben a pár perces előadásban, de úgy gondoljuk megérte. Ezúton is köszönjük mindenkinek a tapsot és a dicsérő szavakat, amit kaptunk. Reméljük jövőre újra találkozunk a szüreti mulatságon.

Egy év kemény munkája van ebben a pár perces előadásban, de úgy gondoljuk megérte. Ezúton is köszönjük mindenkinek a tapsot és a dicsérő szavakat, amit kaptunk. Reméljük jövőre újra találkozunk a szüreti mulatságon.

Guhr Jánosné

Gyermekjóléti szolgálat

Az 1997-es „A gyermekek védelme és a gyámügyi szolgálat”-ról szóló törvény értelmében Bakonya, Cserkút, Kővágószőlős és Kővágótöttös községek társulás keretében 1999. január 1-én létrehozták a gyermekjóléti szolgáltatást, amely a meglévő, gyermekeket ellátó intézményrendszerek között összehangoló feladatokat lát el. A szolgáltatás célja: biztosítani a gyermekek zavartalan testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését, valamint a veszélyeztetettség megelőzése és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése.

A megelőzés érdekében egy észlelő-jelzőrendszer működik a szolgálaton belül, így lehetősége nyílik mindazon szakembereknek az együttműködésre, akik bárhol, bármilyen formában kapcsolatba kerülnek a veszélyeztetett gyermekekkel természetesen úgy, hogy a maguk területén a feladatukat ellátják. Jelzéssel élhet a szolgálat felé a háziorvos, a védőnő, az óvoda, iskola, a rendőrség, ügyészség, bíróság, az egyházak. De jelzéssel élhet bárki, akinek problémái vannak, illetve környezetében problémás gyereket észlel.

A bejelentés megtehető minden munkanapon a polgármesteri hivatalban, vagy a 464 - 557 – es telefonszámon, minden kedden 18-19 óra között.

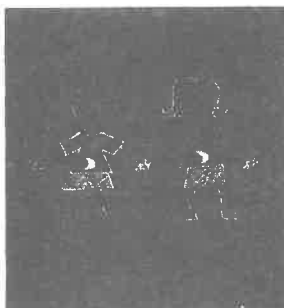
Tájékoztatásukat, segítségüket előre is köszönöm.

Figyelem!

A családi pótlékot 1999. október elsejétől a tanköteles gyermekek esetében az iskoláztatási támogatás váltotta fel, melynek összege megegyezik a családi pótlékkal.

Folyósításához szeptember 30-ig kellett eljuttatni az iskolától kapott igazolást arra a címre, ahonnan eddig a családi pótlék érkezett. A tankötelezettségi törvény megsértése esetén a támogatás folyósítása szünetel.

Gyenis Emilné
Gyermekjóléti szakszolgálat vezető

Eladó 430 Π-öl szőlő és gyümölcsös Golgota - Kővágótöttös között.

Érd.: Lovas Lajos
Tel: 464 561.

Az uránvárosi buszvégállomásnál a Kun faiskolában szőlőoltvány, gyümölcsfa csemete, gutaütésnek ellenálló kajszifa csemete kapható

Érd.: 251-628-as telefonon lehet.

Szöllősi Hírek

Készült 500 példányban

Felelős kiadó

Holota Jenő

Felelős szerkesztő:

Sándor Tibor

Szerkesztőség:

Kővágószőlős Széchenyi u. 4/1

Nyomdai munka:

Agora Nyomda

Pécs